

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Štajerc izhaja vsaki drugi četrtek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vpsolati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 8.

V Ptuj v nedeljo dne 7. oktobra 1900.

I. letnik.

Letošnja vinska letina.

Žalostne skušnje, katere so poljedelci pri le-
tošnjem sadju doživeti mogli, napotile so nas skrbeti,
da bi ubogi kmet vsaj svoje vino pošteno plačano
dobil. Letošnje vino bo na kakovosti tako izvrstno,
da bi se posebno visoke cene doseči zamogle, ko bi
vinski trgovci že vendar enkrat opustili v Avstrijo
malovredno italijansko vino voziti in k vsakemu litru
štajerskega vina dva litra italijanskega ne primešova-
li, tako da krčmar, kateri sloveče zaverčko, haložko,
ljutomersko, jeruzalemsko in drugo fino vino kupi,
vse kaj drugega dobi kakor pa pravo štajersko vino.
„Štajerc“ je tedaj po vseh avstrijskih časopisih ozna-
nil sledeče razglasilo:

Vinska letina na spodnjem Štajerskem.

Spodnje Štajersko nima letos samo bogato, am-
pak tudi po kakovosti naravnost izvrstno vinsko tr-
gatev. Celi mesec september trajala je najhujša po-
letna vročina tako, da je grozdje pravočasno dozore-
lo in na sladkorju kakor na vonjavi (aroma) vse
prešnje letine prekosi. Pričakovati je toraj vina, ka-
tero bode kakor kometno vino leta 1811 prava po-
sebnost.

Jako škoda bi bilo, ko bi se ta izvrstna kapljica

Mihec pred sovražnikom.

Po P. K. Rosegger-ju. (Ponatis prepovedan.)

Glejte ljudje, semkaj kobaca kmečki fant! Iz
gorskega grabna pride, tega moramo si ogledati.
Vsaki človek, pravi se, je eno klaftro dolg, namreč,
po svoji klaftri merjen, in ta mali kmečki fant tudi
ni kračji kakor mera, ako on obe roki raztegne. Ka-
dar bo še enkrat toliko star, bo tudi še enkrat tako
dolg. Do vojaštva in ženitve je časa še dosti.

Dečko nese v plavi ruti, sam ne vem kaj, so li
štrukli, jabolka ali jajca, v drugi roki ima palico na
katero se vpira in trdo v zemljo zabada.

Ko se dečko tako iz grabna pritorklja in pride
v dolino, kjer se mestne hiše pričnejo, zagleda na-
krat na cesti kopo mestnih otrok, fantov in deklet.
Eni so lepo oblečeni in imajo rumene čevljičke, dru-
gi so bosonogi, gologlavi, strgani in zamazani, kaže-

z malovrednim italijanskim vinom pomešana v kup-
čijo spravila. „Štajerc“ v Ptuj izhajajoči list za
kmečko ljudstvo, obrnil se je na vse gostilničarje z
nujno prošnjo, naj bi oni sami na spodnje Štajersko
prišli in tamkaj vino nakupili, ali pa naravnost z vi-
norejcem v dogovor stopili. V to svrhu je „Štajerc“,
kateri v 12.000 izvodih izhaja, pripravljen, zastonj
imena in naslove tistim gostilničarjem razglasiti, ka-
teri vino od 1900. leta kupiti želijo. Zadostuje samo
ena dopisnica na upravnštvo „Štajerca“ v Ptuj.

Na tak način nam bode mogoče že v pri-
hodnji številki našega lista naslove
tistih gostilničarjev, ki mislijo ku-
piti, razglasiti. Pozivljamo tedaj nujno vse
tiste vinorejce, ki imajo vino za odati, naj se na na-
vedene kupce pismeno obrnejo in jim pišejo.

Proti žitnim barantačem in skopuhom.

Tem hijenam, katere neprestano kmetu mozeg
izsesavajo, proti tem misli se v jeseni na Dunaju
predposvetovanje vršiti, katero naj bi bilo naperjeno
proti reformi borznega trgovanja z žitom in drugimi
poljedelskimi pridelki. Tako se misli in veruje. Pa
verovati se pravi nič vedeti. Kajti, ako se stopi bliž-
je in listo teh posvetovalcev pregleda, najde se, da

jo eden drugemu jezike in se vlečejo za obleko sem in
tje. En razposajenec pograbi eno deklico za čop,
katera vpije: „jej, boli, jaz bom povedala materi.“

Takšen dirndaj počnejo in naš hribovec, ko to
vidi, postane, pogleda in zopet postane. Njegove ru-
jave očesi, ko to dalje gledajo, bodejo vedno večji.
Jaz ne vem, se mu li otroci tako dopadejo, ker jih
tako od strani pogleduje, ali se jih pa boji, da ne
gre dalje.

In mestni razposajenčki, ko kmečkega dečka za-
gledajo, se tudi vstrašijo, vtihnejo, se ne ganejo, ter
ga ogledujejo. Tako stojijo nekoliko časa. Na kakih
deset klafter narazen stojijo kakor pribiti. Fant od
otrokov svojega očesa niti ne trene, otroci začnejo
med seboj šepetati in fantu se dozdeva, da imajo po-
redneži kaj zoper njega.

Ko ta fant nekoliko časa tako stoji, si misli:
vedno ne morem tukaj stati, ker drugače bi znal še

kakih 30 poljedelskih zastopnikov stoji 22 židofom nasproti 8 profesorjev, 5 advokatov; brez komornih tajnikov i. t. d. seveda tudi ne sme biti. K temu pripomni neki list:

Judovska borzna špekulacija in veliki kapital imata en četrt slehernih glasov notri. Malo manj bi tudi zadostovalo.

Eden ali dva zastopnika produkcijske borze, žitnega trgovstva in velikih bank bi zadostovalo povoljna pojasnila v borznih vprašanjih podati, tako daleč, kakor namreč bi ti ljudje pojasnila dati hoteli. Nasprotno pa bi se zemljiške posestnike v velikem številu, pred vsem male posestnike iz vseh dežel in krajev poslušati moglo, da bi se zvedelo, kje kmeta čevelj žuli, in kako on pod tistim sramotnim skopuškim borznim igranjem trpi.

Gospodom od vlade pa se vidi, da jim je malo na tem, da bi poljedelca kot borznega židofa poslušali in sestava tega predposvetovanja polaga nam misli blizu, da vlada judovske špekulante poljedelcem enakopravno naprej postavlja, ja prve celo preje za napadene vidi. Drugače bi to posvetovanje tudi ne zadobilo tako krotkega imena, katero tako čuden poklon špekulacijskemu židofstvu pomeni, ampak ta anketa naj bi bila v varstvu poljedelstva proti izmolzenju, ki se dogaja skoz trminko barantijo in diferenčno igro.

Mi bomo dobro storili, ako se že danes na svoje misli zanesemo, da iz cele komedije nič ne bo, to se pravi, da se židofstvu ne bo na prste stopilo. In to se godi v državi, v kateri se več kot polovico ljudstva s poljedelstvom peča. To se dogaja, če tudi 130 „tak oimеноvanih kmečkih zastopnikov“ v državnem zboru sedi. Bi-li to mogoče bilo, ko bi kmečko ljudstvo s svojo lastno stranko razpolagati zamoglo, koji se nikomur na svetu klanjati nebi treba bilo? Ne, potem moglo bi se na pritožbe kmetov ozirati. Kmetje, torej naprej! Volitve stojijo pred vrati! Pokažimo, da smo močni in razumni zadost, našo stvar sami v roke vzeti in poženimo tiste poslance k vrugu, ki mirno gledajo, ko nas židofi do kože slačijo.

padarja zamuditi in gre dalje. Otroci ne storijo nič kaj takega, da bi se ogniti hoteli, zato fant še enkrat postoji in vpraša s čistim tenkim glasekom: „koliko pa je ura?“

„Hi — hi — hi — hi“, zasmejijo se vsi kakor par ducatov gosi. Fant misli, da ga niso razumeli, in vpraša še enkrat: „Koliko je ura?“ „Hi — hi — hi — hi“ zavpijejo zopet in ena deklica pravi poredno: „Koliko ur je, je vprašal, pa ni nobene ure tukaj.“ Sedaj se šele prav zasmejijo. „Butel hribovski!“ zareži se mu en mali potepuhček in ga za suknjico pocuka.

Hribovski fantič naredi po poti par korakov naprej, ali to je bila njegova nesreča. Ko vidijo, da je začel bežati, dobili so pogum, skočijo za njim, ga cukajo za suknjico, trgajo za rokav in ščipljejo v meča. Fant se ne more braniti, ker mora tudi na svojo cu-

Vravnava Pesnice.

Celjska „Domovina“ potožila se je pred kratkem dolgem člankom, da je ptujski župan Ornig opustil cesarskega namestnika, ko je tukaj bil, v pesniško dolino peljati, da bi namestnik se o opustošenju osebno prepričal. No k temu priklada „Domovina“ vsakovrstne „šinfarije“ čez gospoda Ornig-a, ter pravi končno, gospod Ornig ne stori nič za kmeta pesniški dolini. Ne oziraje se na to, da je danes le malo nasledkov poplavljenja opaziti, tako, da namestnik k večjem napačen vtis zadobil misleč, da je vedno tako malo vode kot sedaj, prašamo kaj pa gre županu Ornig-u pesniški dolina mar? Je-li on deželni ali državni poslanec tega kraja? Nimamo mi li razumnega gospoda dr. Jurtela in vis. častitega gospoda Gregorca kot zastopnike?!

No, veseli nas, da „Domovina“ prizna, da naš deželni in državni poslanci nič ne veljajo in da kmetje prej od Ornig-a, kakor od svojih poslancev predpore pričakujejo. V potolaženje naznanimo teda „Domovini“, da bode z vravnavo Pesnice, kar se ji že v deželnem zboru sklenilo, še letos pričelo.

Temu velikemu vspehu zahvaliti se imamo deputaciji slovenskih občinskih predstojnikov, kateri so pota v Gradec in s temu zvezanih stroškov niso vstrašili, da so končno deželni zbor za vravnavo Pesnice pridobili, kakor tudi vrli podporni gospod Ornig-a in Flucher-ja. Kaj so pa poslanci storili? Pravi nič! V času grozne povodnje se niso niti v deželnem zboru prikazali, če tudi so bili dolžni, za uboge povodnji ponesrečene kmete podpore zahtevati.

Državnozbornski kandidatje.

1. oktobra ob desetih dopoldne zbrali so se v Celji, slovenskega ljudstva zaupni možje, to se pravi 39 advokatov, meščani in gospodje duhovniki, kateri so se do cela odločili državnozbornske mandate slovenskih kmetov v žepe potisniti.

Tam so se toraj mandati čisto blagodušno raz-

lico paziti. Skoči za grm, položi svojo culo na tla in pravi: „pojdite le sem če si upate“. Ali niso imeli koražje, dečki mu samo jezike kažejo in vpijejo: „hribovc ti, ti hribovski butel!“ deklice pa fige kažejo. Dečko ni zmerjal nič. Nič ni rekel, kakor samo: „le pojdite sem, če si upate.“ Razkoračil se je, pest dvignil kviško in škrtal z zobmi. Tako stal je neka časa.

Ena deklica se pripogne, pobere pest peska in ga zapodi v njega. To tudi ni nič. Zdaj zažene en deček kamen proti njemu, fant počepne, ali kamen mu zbije samo klobuk iz glave. Zdaj gre za res, zdaj gremo na delo. V blisku pograbi svojo culico, je naglo razveže, popade štruklje, ki jih je notri imel, meče jih enega za drugim in vsak je zadel svojega sovražnika; enega v roko, drugega v sredo lica tako da je vse špricalo.

delili, brez da bi se kaj dalje na želje kmetov oziralo. Od V. kurije za spodnje Štajersko bil je gosp. dekan Žičkar odstavljen, na njegovo mesto pa naj bi tiskar in lastnik „celjske krote“, Hribar voljen bil. Za okoličanske občine celjske postavili so veleposestnika barona Berks-a, nemca, kateri je še le pred malo leti slovenski postal. Za ptujski okraj postavili so mesto vis. čast. gospoda dr. Gregorec-a, župnika Žičkar-ja.

Mi torej vprašamo, v kak namen volijo kmetje volilne može in zakaj se volilni može skupaj zberejo, ako gospodje advokati in meščani že popreje vse določijo? Je-li kmet res toliko nevreden, da si more on svoje zastopnike od drugih stanov določevati in se po drugih stanovih zastopati pustiti? Vsak pošten kmet bode prav gotovo na to vprašanje z odločnim **ne** odgovoril. Kmetje, toraj pozor! Volite le neodvisne posestnike vašim volilnim možem! Ne advokatov, ne duhovnikov in tudi ne mežnarjev. Volite le samo kmete! Ti kmetje naj potem na dan volitve skupaj stopijo in iz svoje srede najvrednejšega in najzmožnejšega moža svojim državnozbornim poslancom izvolijo. Tako se spodobi za neodvisnega kmeta.

Cesarski namestnik v Haložah.

V sredo dne 19. septembra obiskal je cesarski namestnik o priliki otvoritve ptujske gimnazije Haloze, da bi se tam osebno o žalostnem položaju haložkih vinorejcev prepričal. Popoldan ob dveh odpeljala sta se gospod cesarski namestnik in ekselenca gospod deželni glavar v spremstvu gospodov okrajnega glavarja, župana Ornig-a, državnega poslanca Posch-a, deželnovladnega svetnika barona Hammer-Purgstall-a, ravnatelja Hansel-a, predstojnika okrajnega zastopa Zelenik-a, dr. Jurtela, kakor tudi gospodov komisarjev za vinorejo in komisarjev za uničevanje trtne uši v Haloze. V Št. Vidu od gospoda občinskega predstojnika pozdravljeni

„Joj!“ zakriči ena deklica. „Fej, fej“, vpijejo drugi, se razmikajo in začnejo bežati, da so se vsi pozgubili.

Hribovski fant si v svojo ruto obriše roke, vzame palico in gre dalje. Gre v mesto in vpraša za padarja.

„No“, vpraša pader malega kmečkega dečka „od kod pa prideš sem? čegav pa si? kako pa ti je ime in kaj bi rad?“ Tu reče mali: „Bog vas sprimi. Jaz pridem iz Velikega grabna, sem Vrhbregarjev sin, ime mi je Mihec in bi rad imel kaj za našega sivega fuksa, on je bolan.“

„Kaj mu manjka?“

„Tega jaz ne vem! oče pravijo, da ima kolero.“

„Kaj pa dela?“

„Po stelji se sem in tja valja, kopita dviguje kvišku in trese se da je groza.“

in naprošeni, jako slabo cesto čez Okički breg si ogledati, je ces. namestnik tej želji ugodil, ogledal si cesto ter se jako začudil čez to neverjetno nevarno, a važno pot. Ker so se pričujoči udje okrajnega zastopa izrazili, da v tem oziru jim absolutno ni pomagati mogoče (fej), omenil je ekselenca obžalovalno, da on v tem slučaju nima nikakega upliva. Nato sledilo je triurno potovanje po paradiziških holmcih, pri kojem so se novi nasadi, kakor tudi po uši vničeni kraji natanko pregledovali.

Solnce se je že nagnilo, ko je družba do novih vzornih nasadov gospoda podžupana F. Kaiser-ja čez sv. Elizabeto prišla. Gospod Kaiser sprejel je goste najpristrčneje in jih povabil k mali južni. V odgovor na besede pogoščevalca zahvali se ces. namestnik prirediteljem za tako posrečeno podučevalno potovanje, pri katerem se je o položaju vinorejcev več naučil, kakor kedaj iz najbolj učenih bukev in sklence svoje razlaganje s „slava“-klicom na gospoda pogoščevalca. Gospod nadučitelj Ogorelec od sv. Barbare razloži položaj vinorejcev v Haložih, kateri so zgolj skoz mestne posestnike dozdej tako pripomočke v denarjih, kakor potrebna navodila dobivali, da so zamogli svoje vinograde z nova zasajevati in naperi svoj govor na vplivne funkcionarje s prošnjo, naj se tudi v zanaprej za Haložane uspešna podpora skoz dovoljenje predujemov (foršusov) in denarnih prispevkov poskrbi. Gospod župan Ornig zahvali se predgovorniku za njegove prijazne in blagor prinašajoče besede in razložil sliko, kako je bilo prej, ko je vinorejstvo tukaj še cvetelo, da je tu jako gostoljubno ljudstvo in veselo življenje bilo. Takrat so Haložani po njih gostoljubnosti in po njih živahnih domačih praznikih posebno ob času trgatve sloveli.

Povdarjal je gospod župan da tam, kjer so po edini ptujski mestjani skoraj vse svojo premoženje žrtvovali, svoje posestvo v nov cvet spraviti, je danes vse opustošeno. To ne pomeni samo težko zgubo za vse prizadete, ampak vsled malih davčnih doneskov tudi škodo za okraj, za deželo, kakor tudi za državo. Govornik kliče vsem pričujočim skupno delovati, zadostni kapital skupaj spraviti, da bi se cele Haloze

„Ali ima vročino?“ vpraša pader dalje.

„Tega tudi ne vem.“

„Ali kaj smrka.“

„Tudi zato ne vem prav.“

„Ali je napihnjen?“

„Ja, strašno je napihnjen.“

„Ali ti tvoj oče ni nič sabo dal?“

„Ja, dve dvajsetice“, pravi dečko.

„Druzega nič?“

„Ja, tudi še nekaj družega.“

„Dobro, kje pa imaš konjske fige, jaz jih moram pregledati.“

Na to vprašanje je fanta oblila rudečica in je jecljaje odgovoril da jih nima več; da so ga poredni otroci srečali, ga dražili in tukaj je on vse tiste štruklje jim v obraze pometal.

(Konec sledi.)